

Rácz Margit:
Adósságválság az eurózónában – kételyek és szabályozások

Jó másfél éve az eurózóna története tagországai egy csoportjának adósságválságáról szól. A 2010-ben kirobbant görög válság pedig egyfolytában az újságok első oldalán szereplő híryanaggá vált. Maga az adósságválság ez alatt az időszak alatt nem enyhült, hanem mélyült. Így az adósságválság menedzselése, mondhatni, mindig a helyzet után szalad, és nem az intézkedéscsomag alakítja a helyzetet.

Ebből ered, hogy a görög adósságválság drámái lassan az euró létének kérdőjeleit is megteremtették. Ez pedig az eurózóna egészébe, elsősorban piaci oldalról egy állandósuló bizonytalanságot vitt.

Az, hogy az un. hatos csomagot végül is az Európai Parlament is elfogadta, jobb koordinációs tevékenység működését ígéri, de elsősorban majd a lecsengő válság utáni idősakra. Ez a csomag lényegében a jogilag korábban is létező büntethetőséget erősítette meg, és a szigorúan vett közpénzügyi szabályok mellett a reálgazdasági versenyképesség szempontjai is bekerültek a közös joganyag alapján megvalósuló bizottsági ellenőrzésbe. A magyar EU-elnökség alatt kezdődött, hogy az új szabályoknak megfelelően valamennyi EU-tagország nemcsak konvergencia, illetve stabilitási programot készít, hanem a reálgazdasági versenyképességet előmozdító programot is. Ha az előrejelzések alapján 2012-től valóban egy újabb recessziós szakasz kezdődik a világgazdaságban, akkor a Bizottság prognózisa növekvő szerepet fog játszani mindkét program elkészítésénél. Ez a makrogazdasági előrelátás hatékonyságát javíthatja.

Az adósságválság kezelésére létrejött az un. EFSF, ami 440 Mrd € összegben lényegében védernyőt borított a piaci adósságfinanszírozás akadozásával adósságválságba kerülő GMU-tagországok számára. Ezt a pénzt a jelenlegi tervek szerint 2000 Mrd €-ra kívánják növelni, így a védernyőből tűzfal lesz. A kérdés azonban az, hogy ezen a módon tartós megoldás keletkezett-e az adósságválság kezelésére, sőt mi több, megoldására. Ha arra gondolunk, hogy Görögországban napjainkban szinte elkerülhetetlenül alakul ki egy un. irányított államcsőd, akkor ezen intézkedések hatásosságába vetett hitünk kissé megcsappanhat. Még rosszabb és valóban az eurózóna egészét fenyegető adósságválság alakulhat ki Olaszországban. Az adósság nagysága miatt ez akár magával ránthatja az egész eurózónát is.

Mindezek alapján ahhoz is erős kétely fűződhet, hogy 17-tagú marad az eurózóna a válság végeztével is. Akár egy többkörös integrációvá is alakulhat az eurózóna. Azaz egy stabil versenyképességi és közpénzügyi helyzetben lévő mag rendelkezne az eurózóna valamennyi fontos döntéshozatali jogosultságával, és eurót kívülről alkalmazó országok vennék körül ezt a magot. Ilyen keletkezhetne akár a görögök eurózónából való kilépésekor. Mindenesetre középtávon az eurózóna jelenlegi adósságválsága valóban többkörös integrációvá alakíthatja az eurózónát is, és az EU-t is.

Budapest, 2011. október 13.